

**National Statement of the Slovak Republic
GICNT Plenary Meeting, Buenos Aires, June 7-9, 2019**

Dear GICNT Co-Chair representatives, dear IAG Coordinator... distinguished delegates...

Slovakia believes that the GICNT provides a valuable forum for partner nations to showcase the progress they have made in strengthening national capabilities to prevent, detect, and respond to acts of nuclear or radiological terrorism and to share experience, models, and lessons learned with other partner nations.

A strong and well-implemented international nuclear security architecture benefits all. Radioactive fallout does not pay attention to international borders and neither do nuclear smugglers. Sabotage or a terrorist attack at a nuclear facility in one country would have environmental consequences for its neighbours. A nuclear crisis anywhere is a nuclear crisis everywhere. That is why we need broad international cooperation.

The universal ratification of all United Nations anti-terrorist conventions and protocols cannot be emphasised enough, as any gaps in this regard may prove to be catastrophically costly. Let me also underline the importance of implementing these conventions effectively. This applies also to the ICSANT and CPPNM and its amendments – both being cornerstones of the international effort to combat nuclear terrorism.

Since the last GICNT Plenary meeting in Tokyo, the Slovak Republic **adopted in 2018 the Act No. 87/2018 on Radiation Protection**. This act has streamlined and enhanced the regulation of activities in the field of health and environmental protection against ionizing radiation. Moreover, the Act defines the requirements for ensuring physical protection while handling radioactive sources to prevent the use of radioactive sources for illicit manipulation, including the possibility of their use for terrorism purposes.

Furthermore, two international field exercises (so called “Build-Up Exercises”) under the auspices of the CTBTO’s On-Site Inspection Division are to be organised by the Slovak Nuclear Regulatory Authority. The purpose of these **Build-Up Exercises** is to support the further development of operational capabilities in order to prepare the **CTBTO to conduct effective On-Site Inspections** upon entry into force of the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty. The exercises will be conducted at the Training Centre Lešť in the Slovak Republic from 8 to 21 June 2020 and from 6 to 20 September 2020.

In 2018, the Slovak Republic **amended its Criminal Code** provisions concerning terrorism offences. This will allow Slovak law enforcement authorities to effectively prosecute **persons procuring** or assisting in the procurement of **CBRN materials**, precursors or technologies for **terrorism purposes**.

Taking into consideration international security threats, the Ministry of Interior of the Slovak Republic made an organizational change aimed at **strengthening the Police Force in the fight against CBRN threats** and environmental crime (as of 1st April 2019). Eight specialized regional offices for this type of crime have been set up and some 150 police officers will undergo intensive specialized training by the end of 2019.

The Ministry of the Interior of the Slovak Republic cooperates also with the **US Department of Energy** in the area of **strengthening detection and reaction capabilities** of the Slovak police including the field of police education and training.

Moreover, The Slovak Office of Public Health participated in three projects focusing on:

- Reducing the risk of illicit manipulations with sources of ionizing radiation and **radioactive waste management**;
- Creating a **comprehensive database of all radioactive sources** imported, used, and exported from the territory of the SR, in order to hinder their uncontrolled movement and reduce the risk of misuse by registering the sources of radiation in the central register of source radiation;
- Conducting **surveillance in scrap iron collectors** for the purpose of searching for unrecorded radioactive materials.

To conclude, Slovakia will continue participating in various GICNT activities as well as promoting the mission of the GICNT and its Statement of Principles. Having in mind the success of the GICNT Legal Framework Workshop „Vigilant Marmot“ organized in 2017 in Bratislava, **we are ready to discuss hosting of another seminar/workshop in Slovakia.**

Doplňujúce informácie:

Since 2009, the Nuclear Regulatory Authority of the Slovak Republic has been cooperating with the Ministry of the Interior of the Slovak Republic, the Ministry of Defense of the Slovak Republic and the Slovak Intelligence Service within the permanent interdepartmental working group for the update of the threat assessment by nuclear installations and for nuclear facilities and nuclear materials within the state's design basis threat (Resolution of the Government of the Slovak Republic No. 229 of March 18, 2009) and regularly submits to the President of the Slovak Security Council for information an updated threat assessment for nuclear installations and nuclear materials within the design basis threat to nuclear facilities and nuclear materials. This document serves to define threats to nuclear materials and nuclear installations (including terrorist threats) and as a basis for countermeasures in the physical protection systems design for nuclear materials and nuclear installations.

The Nuclear Regulatory Authority of the Slovak Republic (NRA SR) is contributing to the implementation of the Global Initiative to Combat Nuclear Terrorism (GICNT) Statement of Principles mainly by fulfilling its duties arising from international commitments to international instruments relating to the prohibition or the non-proliferation of nuclear weapons and to the peaceful use of the nuclear energy. The NRA SR activities directly contributing to the implementation of the GICNT objectives are related to the following international instruments and organizations: Resolution 1540, Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty (CTBT), Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT), Convention on the Physical Protection of Nuclear Material (CPPNM) and Amendment thereto, and can be further specified as follows:

1. Elaborating the national legislation and its amendments covering the nuclear safety of nuclear installations, the radioactive waste and spent fuel management, the physical protection of nuclear installations and nuclear materials, including their domestic and cross-border transportation, in concurrence with international laws and conventions (IAEA, EURATOM, WENRA), and following the International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism (No. 308/2007) and the IAEA's Nuclear Security Plan 2014-2017,
2. Engagement in conferences, workshops and training activities coordinated by international organizations dealing with nuclear safety (IAEA, CTBTO), and by implementations of bilateral or multilateral action plans, projects and agreements, namely the Nuclear Threat Initiative (NTI), the Critical Infrastructure Warning Information Network (CIWIN), the EU CBRN (Chemical, Biological, Radiological and Nuclear) Action Plan, the International Physical Protection Advisory Service (IPPAS), the World Institute for Nuclear Security (WINS), the United Nations Security Council resolution 1540 (UNSCR) regarding the non-proliferation of weapons of mass destruction, the Joint Action Plan Between the Government of the United States of America and the Government of the Slovak Republic on Combating Illicit Trafficking of Nuclear and Radioactive Materials and Related Technology (2011),
3. Serving as a contact point for Incident and Trafficking Database (ITDB) - the IAEA's information system on incidents of illicit trafficking and other unauthorized activities and events involving nuclear and other radioactive material outside of the regulatory control,
4. Collaborating with the Slovak Police Force in the case of illegal handling of nuclear materials.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sa podieľal na nižšie uvedených projektoch:

Znižovať riziko nezákonných manipulácií so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a nakladania s rádioaktívnymi odpadmi

(V oblasti výkonu štátneho zdravotného dozoru sa pracovníci odborov ochrany zdravia pred žiarením pri previerkach na pracoviskách s uzavretými žiaričmi zamerali na to, aby nepoužívané žiariče boli neodkladne likvidované cestou oprávnených organizácií. Osobitným problémom zostávajú spoločnosti v konkurze, osoby, ktoré boli určené súdom za správcov konkurznej podstaty skrachovaných spoločností, ktoré opakovane nemajú žiariče v zozname spravovaného majetku.)

Dôsledne evidovať všetky rádioaktívne žiariče dovážané, používané, vyvážené z územia SR, brániť ich nekontrolovanému pohybu a znižovať riziko ich zneužitia, evidovať a registrovať zdroje žiarenia v centrálnom registri zdrojov žiarenia.

Zdroje ionizujúceho žiarenia môžu dovážať so Slovenskej republiky a distribuovať ich právnické a fyzické osoby len na základe povolenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Kontrolu oprávneného používania rádioaktívnych žiaričov vykonávajú jednotlivé pracoviská dozoru v radiačnej ochrane.

Zahraničné subjekty, ktoré dodávajú rádioaktívne žiariče jednotlivým subjektom v Slovenskej republike podľa smernice Európskej komisie 93/1493/EURATOM o preprave rádioaktívnych látok medzi členskými krajinami sú povinné hlásiť v štvrťročných intervaloch kompetentnému orgánu (Úradu verejného zdravotníctva SR) názov a adresu odberateľov a aktivitu rádioaktívnych látok dodaných na územie SR.

Dovozcovia a distribútori rádioaktívnych žiaričov oznamovali v uplynulom roku dovoz a predaj žiaričov v Slovenskej republike spravidla jedenkrát mesačne. Presná fyzická identifikácia jednotlivých uzavretých rádioaktívnych žiaričov je možná na základe výrobného čísla, ktorými sú rádioaktívne žiariče označené, a ktoré je možné skontrolovať u organizácií vybavených špeciálnou technikou pre takéto kontroly. Výrobné číslo sa overuje pri vydávaní certifikátov uzavretých žiaričov oprávnenou organizáciou.

V Slovenskej republike nie sú výrobcovia uzavretých rádioaktívnych žiaričov. V priemere sa ročne na naše územie dováža približne 150 uzavretých rádioaktívnych žiaričov, z toho asi 40 vysokoaktívnych rádioaktívnych žiaričov. Okrem toho sa do Slovenskej republiky dovezie v priemere ročne asi 1250 zásielok otvorených rádioaktívnych žiaričov. Nepoužívané uzavreté rádioaktívne žiariče sú užívatelia povinní odovzdať oprávnenej organizácii na ich zber a likvidáciu.

Všetky uzavreté rádioaktívne žiariče, na používanie ktorých je potrebné povolenie sú evidované v centrálnom registri zdrojov žiarenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na základe údajov, ktoré oznamujú do registra jednotlivý prevádzkovatelia. Žiariče evidované v centrálnom registri sú vyradené z evidencie na základe oznámenia prevádzkovateľa o ukončení ich používania a predloženia potvrdenia o prevzatí oprávnenou organizáciou na ich zber a likvidáciu, aby sa predišlo ich likvidácii nelegálnym spôsobom. V registri sú evidované aj zmeny užívateľov jednotlivých uzavretých rádioaktívnych žiaričov. V prípade nálezu

uzavretého rádioaktívneho žiariča neznámeho pôvodu je možné po identifikácii jeho výrobného čísla zistiť, či bol uvedený žiarič evidovaný v centrálnom registri a kto bol jeho posledným užívateľom. V centrálnom registri nie sú evidované zdroje žiarenia, používané na základe oznámenia (najmä kalibračné žiariče a žiariče nízkej aktivity, ktoré nepredstavujú z hľadiska radiačnej ochrany prakticky žiadne riziko)).

Vykonávať štátny zdravotný dozor v zberniach železného šrotu s cieľom vyhľadávania neevidovaných rádioaktívnych materiálov

(Pracovníci Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a Regionálnych úradov verejného zdravotníctva vykonali v priemere 60 previerok za rok v zberniach kovového šrotu na našom území. V súvislosti s uloženými povinnosťami majiteľom týchto zariadení boli kontrolované aj postupy a záznamy o školeniach pracovníkov zberní. Pre vedúcich pracovníkov boli zorganizované školenia. Súčasne boli zodpovední pracovníci zberní inštruovaní o možných problémoch a následkoch nedbalého prístupu k plneniu si povinností vyplývajúcich z ustanovení legislatívy na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ionizujúcim žiarením.

Na základe skúseností z previerok boli vykonané školenia pre pracovníkov zberní. Školenia mali osobitný význam najmä v okresoch, kde sú prevažne malé zberne, ktoré nie sú súčasťou veľkých firiem. Pritom cieľovou skupinou pre tento druh školení boli najmä radoví pracovníci zberní, ktorí denne manipulujú so šrotom a majú možnosť rozoznať vo vykúpenom šrote nebezpečné zdroje ionizujúceho žiarenia. Prípady nálezov zdrojov žiarenia pracovníkmi zberní na základe poznatkov zo školení a možnosti porovnať nález s obrázkami na plagátoch ukazujú, že ide o efektívny spôsob dozoru).

24. – 26. 1. 2017 sa v Bratislave uskutočnil trojdňový medzinárodný seminár venovaný posilneniu medzinárodného právneho rámca pre boj proti jadrovému terorizmu. Diskusia takmer 100 expertov z 26 krajín bola venovaná potrebe univerzálneho rozšírenia relevantných medzinárodných právnych nástrojov a vzájomnej výmene skúseností s ich ratifikáciou a implementáciou. Seminár s názvom Legal Frameworks Workshop – Vigilant Marmot spoluorganizovala Globálna iniciatíva boja proti jadrovému terorizmu (GICNT), Kanada a Úrad OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC). Šlo o doposiaľ najväčšiu aktivitu na území SR v rámci GICNT od pristúpenia SR k iniciatíve v máji 2007. Príspevok SR na uvedenom podujatí bol partnermi vysoko ocenený a samotné podujatie bolo účastníkmi hodnotené ako užitočné a úspešné.

MV SR:

Problematikou boja proti hrozbám vyplývajúcim z protiprávneho nakladania s jadrovými alebo rádioaktívnymi materiálmi sa intenzívne zaoberá aj Policajný zbor. Jeho špecializované pracovisko - odbor odhaľovania nebezpečných materiálov a environmentálnej kriminality, aktívne realizuje súbor opatrení na elimináciu tejto hrozby. V oblasti legislatívnej v roku 2018 odbor vypracoval a odôvodnil zmeny v Trestnom zákone, kde boli upravené ustanovenia o postihovaní trestných činov terorizmu tak, aby bolo možné efektívne postihovať osoby, ktoré by pre akúkoľvek formu terorizmu zabezpečovali CBRN materiály, ich prekurzory, technológie alebo poskytovali pre takúto činnosť akúkoľvek odbornú alebo technickú podporu. Odbor vyvíja mimoriadne úsilie aj v oblasti medzinárodnej spolupráce - v roku 2018 spracoval návrh nového trilaterálneho bezpečnostného projektu, ktorý bude podporený z finančných prostriedkov Nórskeho finančného mechanizmu (2,5 mil. EUR) a ktorý bude zameraný na rozšírenie výsledkov predchádzajúceho spoločného projektu, týkajúceho sa spolupráce

Slovenska, Ukrajiny a Nórska v oblasti boja proti CBRN hrozbám, pričom projekt bude realizovaný od septembra 2019. Odbor rovnako spolupracuje s Ministerstvom energetiky USA v oblasti posilňovania detekčných a reakčných schopností slovenskej polície a tiež v oblasti vzdelávania a výcviku policajtov. Permanentnú spoluprácu odbor udržiava aj s Interpolom, Europolom a IAEA. V rámci svojich vzdelávacích a výcvikových aktivít v poslednom období odbor vykonal takéto vzdelávanie pre viac ako 150 policajtov kriminálnej polície z regionálnych pracovísk, čím postupne budoval sieť spolupracovníkov pre odhaľovanie a dokumentovanie tohto druhu trestnej činnosti. S prihliadnutím na vývoj bezpečnostnej situácie vo svete a na potrebu vytvoriť efektívny a odborný systém prevencie a reakcie na riešenie tohto druhu trestnej činnosti, ministerka vnútra SR a prezident PZ akceptovali návrh odboru na organizačnú zmenu v rámci Policajného zboru, ktorej cieľom bolo posilniť Policajný zbor v oblasti boja proti CBRN hrozbám a proti environmentálnej trestnej činnosti. Táto zmena je účinná od 01.04.2019, pričom v praxi znamená, že okrem špecializovaného pracoviska na Prezídium Policajného zboru, bolo zriadených aj 8 regionálnych pracovísk na tento druh kriminality, pričom policajti z týchto pracovísk do konca roku 2019 absolvujú intenzívne vzdelávanie a výcvik pre túto oblasť. Celkovo bude Slovensko takto disponovať počtom 105 policajtov pre túto oblasť bezpečnosti.